

Analiza

04 / 2025

www.csm.org.pl

Relacje Białoruś – Pakistan.

Wizyta premiera Sharifa w Mińsku

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

CENTRE
FOR INTERNATIONAL
RELATIONS

Piotr Opaliński

Polski orientalista, dyplomata, ambasador RP w Pakistanie (2015–2021), członek Obserwatorium Azjatyckiego przy Centrum Stosunków Międzynarodowych.

W kwietniu 2025 roku premier Pakistanu Shahbaz Sharif odwiedził Białoruś. Porozumienia podpisane w Mińsku podkreślają priorytetowe znaczenie współpracy gospodarczej, technologicznej i kadrowej obu krajów. To także jeden z coraz liczniejszych przykładów dążenia mniejszych państw do poszukiwania alternatywnych ścieżek współpracy międzynarodowej w dobie rywalizacji mocarstw.

Wizyta premiera Sharifa w Mińsku stanowi kontynuację zacieśniania więzi dwustronnych, zapoczątkowanego podczas wizyty prezydenta Aleksandra Łukaszenki w Islamabadzie w listopadzie 2024 r. Spotkanie przywódców rzuca światło na ewolucję relacji bilateralnych oraz gospodarcze i polityczne aspiracje obu państw.

Jakie będą konsekwencje tej wizyty w kontekście przekształcającego się układu sił na świecie? Czy zbliżenie Białorusi i Pakistanu zwiastuje nowy kierunek w polityce zagranicznej obu krajów, czy też jest jedynie doraźnym manewrem w grze o przetrwanie na peryferiach globalnego ładu?

Aktywizacja po latach stagnacji

Relacje dyplomatyczne między Białorusią a Pakistanem, formalnie nawiązane w 1994 roku, zyskały nowy wymiar po otwarciu ambasad w Islamabadzie i Mińsku w 2014 r. Przez lata współpraca gospodarcza i polityczna pozostawała na relatywnie niskim poziomie, by od 2022 roku wejść w fazę intensyfikacji. Jej kulminacją stała się wymiana wizyt na najwyższym szczeblu – prezydenta Aleksandra Łukaszenki w Islamabadzie (listopad 2024) i premiera Shahbaza Sharifa w Mińsku (11–12 kwietnia 2025).

Z perspektywy Mińska wizyta premiera Pakistanu była symbolicznym gestem przełamywania międzynarodowej izolacji. Dla reżimu Łukaszenki stanowiła również pokaz zdolności do prowadzenia aktywnej polityki zagranicznej mimo zachodnich sankcji i ograniczeń.

Ramy instytucjonalne

Podczas wizyty prezydenta Łukaszenki w Islamabadzie w 2024 r. podpisano 15 porozumień (MoU), obejmujących m.in. edukację zawodową, zarządzanie kryzysowe, ochronę środowiska, naukę i technologię oraz handel produktami halal. W lutym 2025 roku w Mińsku odbyła się 8. sesja Wspólnej Komisji Ministerialnej, poświęcona przede wszystkim współpracy w zakresie handlu, inwestycji i rolnictwa. Rewizyta premiera Sharifa miała na celu nadanie tym ustaleniom wymiaru wykonawczego i przełożenie ich na konkretne działania.

Priorytety gospodarcze

Rozmowy w Pałacu Niepodległości w Mińsku koncentrowały się na takich obszarach jak rolnictwo, farmacja, przemysł lekki, technologie maszynowe i energetyka. Białoruś zadeklarowała wstępną gotowość przyjęcia od 100 do 150 tysięcy pakistańskich specjalistów do pracy w sektorach przemysłowych, edukacyjnych i technologicznych.

Z punktu widzenia Islamabadu oznacza to nie tylko szansę na eksport siły roboczej i poprawę bilansu płatniczego, lecz również możliwość włączenia się w globalne łańcuchy wartości poza tradycyjnymi strefami wpływów. Co istotne, dywersyfikacja partnerstw gospodarczych to jeden z filarów pakistańskiej strategii wielowektorowości.

Kontekst polityczny i geopolityczny

Kooperacja między Mińskiem a Islamabadem ma również wymiar geopolityczny. Dla Białorusi, odciętej od Zachodu, Pakistan staje się istotnym kanałem kontaktu z Azją Południową oraz potwierdzeniem możliwości prowadzenia niezależnej polityki zagranicznej – równoległe z relacjami z Indiami, które pozostają największym partnerem gospodarczym Białorusi w regionie. Z kolei dla Pakistanu współpraca z Mińskiem stanowi okazję do rozszerzenia współpracy w sektorach przemysłowym i rolniczym.

W szerszej perspektywie Islamabad testuje alternatywne ścieżki współpracy z aktorami spoza głównych osi globalnej rywalizacji. Zbliżenie z Mińskiem może także wpłynąć na relacje z Rosją – kluczowym sojusznikiem Białorusi w polityce i energetyce.

W ostatnich miesiącach współpraca między Pakistanem a Rosją uległa wyraźnemu zacieśnieniu, zwłaszcza w sektorze energetycznym. W grudniu 2024 r. omawiano wspólne projekty związane z poszukiwaną i wydobywaniem ropy oraz gazu w Pakistanie, a także z dostawami zbóż i nawozów mineralnych z Rosji. Dodatkowo, oba państwa planują uruchomienie testowych przewozów kolejowych w ramach Międzynarodowego Korytarza Transportowego Północ–Południe (INSTC), łączącego Rosję i Pakistan przez Iran i Azerbejdżan – co otwiera nowe możliwości handlowe i logistyczne.

Pogłębianie relacji z Rosją i Białorusią wpisuje się w dążenie Islamabadu do intensyfikacji współpracy w ramach szerszej przestrzeni eurazjatyckiej, przy

jednoczesnym utrzymaniu priorytetowej roli Chin – dominującego inwestora w pakistańską infrastrukturę w ramach Inicjatywy Pasa i Szlaku (BRI).

Podsumowanie

Zapowiedzi wspólnych projektów – od energooszczędnych ciągników i autobusów elektrycznych po rozwój infrastruktury edukacyjnej i medycznej – mogą wskazywać na ambicję nadania relacjom Mińska i Islamabadu wymiaru strategicznego. Istotne będzie jednak, czy te inicjatywy przełożą się na konkretne inwestycje oraz trwałe mechanizmy współpracy instytucjonalnej, które będą w stanie sprostać wyzwaniom zmieniającego się porządku międzynarodowego.

Choć obecna skala współpracy białorusko-pakistańskiej pozostaje ograniczona, jej symboliczne i polityczne znaczenie wykracza poza wymiar bilateralny. W czasach redefinicji globalnych hierarchii oraz erozji dotychczasowych centrów ciężkości, coraz więcej państw średniego szczebla poszukuje elastycznych, wielowektorowych form współpracy, odpornych na geopolityczne turbulencje.

Wizyta premiera Sharifa w Mińsku wpisuje się w ten trend, sygnalizując, że także państwa spoza grona głównych graczy mogą aktywnie kształtować nowe przestrzenie wzajemnych powiązań. Trudno jednak dziś przesądzić, czy te kierunki staną się trwałym elementem międzynarodowej dynamiki, czy też pozostaną jedynie epizodem w coraz bardziej złożonym, wielobiegowym świecie.

CENTRUM STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej.

Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata.

Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów.

Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzanym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych | ul. Ogrody 24, 03-994 Warszawa | +48 608 593 632

www.twitter.com/CIR_CSM

www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH